



ДО:

Главния прокурор на РБългария
г-н Сотир Цацаров

Министъра на околната среда и водите
г-н Нено Димов

Министъра на здравеопазването
проф.Николай Петров

Директора на РИОСВ Перник
г-н Пламен Ангелов

Директора на БДДР
г-н Петър Димитров

Управителя на Евромакс Сървисиз ЕООД
г-жа Ваня Денева

Копие до:

Министър председателя на РБългария
г-н Бойко Борисов

Кмета на гр.Трън
и.д. г-жа Цветислава Цветкова

СТАНОВИЩЕ

**Относно: Преработено задание за обхват и съдържание на Доклад за ОВОС за:
ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ**
Добив и преработка на подземни богатства по чл.2, ал.1 от ЗПБ - метални
полезни изкопаеми - златно сребърни руди от находище "Трън", участък
"Трън Юг", община Трън, област Перник

Подател: Сдружение „Балканка”, гр. София, ул.Александър Малинов №87
Чрез своя представител: Димитър Йорданов Куманов
Адрес за кореспонденция: София, ж.к.Стрелбище, бл.8, вх.Д, ап.87
Тел.0887 931 241 dkoumanov@abv.bg

Уважаеми дами и господа,

Във връзка с обявеното от инвеститора на горното Инвестиционно Предложение /ИП/ задание за ОВОС, предоставяме на Вашето внимание следващото по-долу становище. Ако някой от получателите се чуди защо становището е изпратено и до него и не е ясно, молим, първо да прочете заключението и после да прочете становището от самото начало.

I. Въведение.

С настоящото становище сдружение Балканка писмено уведомява инвеститора и всички компетентни държавни органи по околна среда и здравеопазване, че сдружението е заинтересована страна по случая с мината в Трън. Причината е, че основна цел на сдружението е опазването на повърхностните и подземни водни тела, както и питейните водоизточници в страната. В преследване на целите на Рамковата Директива за Водите на ЕС, транспонирана и в Българското законодателство, а именно: недопускане влошаването и постигане на добро състояние/потенциал на водните тела, нееднократно сме чистили и зарибявали реките в района на гр.Трън, подобрявайки по този начин състоянието по един от биологичните елементи за качество /БЕК/ на ПВТ - риби.

Допълнителна причина да заявим нашия интерес се крие във факта, че няколко от членовете на сдружението произхождат от района, който ще бъде засегнат при осъществяването на ИП, както и, разбира се, правата, които ни се дават от Орхуската Конвенция, предвид значителния риск от увреждане на околната среда при осъществяването на разглежданото ИП.

На второ място ще отбележим ползите от бъдещата концесия за обществото, на което активна част са и членовете на сдружение Балканка. Във всички документи на инвеститора, многократно се споменават уникалните ползи за обществото. По-точна представа може да се добие от очаквания добив на злато - **1.57 грама на тон руда**, както е отбелязано многократно в преработеното задание за ОВОС /вж. например стр.80/. Допълнителните ползи са работни места, данъци и такси и прочее обявени и необявени неща.

Ние считаме, че обявените ресурси са твърде малки, за да се открие в тях интерес за обществото, за държавата, за общината и за нас, който да си струва значителните отрицателни въздействия върху природата, общината, населените места и местните хора, които също са част от засегнатата общественост. **При такива малки залежи концесионните такси, данъците, заплатите на работниците и останалите ползи ще са пренебрежими, на фона на пораженията.** Нещо повече - в момента интересът е предизвикан от борсовата цена на златото. Основен въпрос за осмисляне е - какво ще стане ако цената на борсата се промени?

Ако цената се запази или се повиши - инвеститорът ще печели повече, което не е лошо, даже е хубаво. В държавата и общината ще постъпват още малко трохи от мижавата концесионна такса в размер на 1.5%, още малко данъци и пр. По-интересно е какво следва, ако цената на борсата падне до степен разходите да не се покриват от дейността? Тогава мината е възможно да фалира и всичките обещания за природосъобразен добив, рекултивации и тем подобни отиват на кино! Кой тогава ще се грижи за хвостохранилищата, за обратното запълване на шахтите, за оросяването на пътища, насипища, за рекултивацията и т.н и т.н.?

Разбира се че има решение - може да се постъпи както с новия закон за концесиите, който засега не важи за добив на подземни богатства все още, но не задълго. В антидържавата, в която живеем, точно за два дена се променя закон и готово! Правилата за останалите концесии - неограничено удължаване на срока и на обхвата, и покриване на загубите на инвеститора от държавата, ще се прехвърлят и върху концесиите за добив на подземни богатства в ЗПБ и проблемът ще се реши за нула време! Защото инвеститорите отчисляват където и на когото трябва, за да са с толкова малка концесионна такса, и който, когато трябва, ще се погрижи за тях и за себе си неизбежно!

Във връзка с горните очаквания, намираме за много подходящо национално-отговорният инвеститор, ако все още не го е направил, да възприеме следното мото за дейността си:

Ако печеля, печеля само аз! За държавата, за общината, за местните хора остават трохите.

Ако загубя, губи цял народ!

Е, и в двата случая природата ще се превърне в лунен пейзаж и четири села по границата на концесионната площ ще бъдат изтрити от лицето на земята, но какво тук значат някакви си села...

Като част от засегнатата общественост, намираме, че в държавата с най-бедното население в ЕС всички концесии като цяло, и конкретната концесия в частност, представляват престъпления срещу обществения интерес при пренебрежимо ниските такси, които заплащат концесионерите и при щетите, които нанасят. Защото дори най-прокламираните оазиси като село Чавдар, са оазиси сред лунен пейзаж! И когато запасите свършат и притока на пари секне, инвеститорът ще отиде да рови другаде за да "ощастливи" други села, а пустинята ще остане завинаги, без никакъв шанс за каквото и да било развитие на местната общност. Точно както стана с Меричлери например!

Що се отнася до самото Задание за ОВОС, него ще разгледаме най-подробно в следващата глава. Тук само отбелязваме, че инвеститорът правилно е уведомял на най-ранен етап компетентния орган и заинтересованата общественост съгласно съгласно чл.95, ал.1 от ЗООС. Като елемент от процедурата е изготвено и: **УВЕДОМЛЕНИЕ ДО ЗАИНТЕРЕСОВАНАТА СТРАНА ЗА ПРЕДЛОЖЕНА ДЕЙНОСТ ПО ЧЛЕН 3 НА КОНЦЕНЦИЯТА ПО ОВОС В ТРАНСГРАНИЧЕН КОНТЕКСТ.**

По същество този документ представлява подробно описание както на инвестиционното предложение, така и на неговото очаквано въздействие върху околната среда и човешкото здраве. Описано е ИП в неговия пълен обхват в рамките на двете мини - Трън Север и Трън Юг.

Понастоящем инвеститорът доброволно се е смилил да не ликвидира част от 33 Руй и благосклонно се е отказал от северната мина засега, като няма никаква гаранция дали се е отказал завинаги, но вероятността е доста голяма, понеже ние знаем защо наистина се е отказал и то не е заради добрината му в никакъв случай.

Ето защо засега е представено Задание за ОВОС само за южната мина, като разликата от предходния вариант е, че е отпаднало едното хвостохранилище, защото северната мина я няма все още. Иначе дейностите в южната мина си остават същите. Това дава възможност да се правят сравнения между двата документа и анализ на оценките в тях на предполагаемото въздействие на южната мина. Както ще докажем по-долу - оценките в двата документа се различават драстично, до степен човек да се чуди дали става дума за една и съща златно сребърна мина, или за две различни неща и кое от написаните твърдения в крайна сметка е вярно. Ще покажем също така, как на много места в самото Задание за ОВОС е написана самата очаквана оценка, която би трябвало да е предмет на ДОВОС. Тоест инвеститорът е предопределил на експертите какво се очаква от тях да напишат в ДОВОС, а не би трябвало.

Не на последно място във въведението отбелязваме и един много важен цитат от стр.17 на заданието:

Преминаването на запасите от геоложки към промишлени за всеки един от подучастъците е извършено съгласно "Нормативи и правила за технологично проектиране на открити рудници" и "Нормативи и правила за технологично проектиране на открити рудници", КНИППИ "Нипроруда" 1980г.

Отбелязваме го, защото, по изявленията на инвеститора, ще се използват най-добри налични практики и най-модерните методи, по правила на възраст 37 години, които очевидно не са в първа "младост и сила мъжка".

Във връзка с ползите за обществото и за местното население, на последно място в това въведение отбелязваме нещо направо невероятно - концесионната площ захапва част от населено място - в случая село

Глоговица, включително сгради, собственост на местните хора! Доказателства по този въпрос се откриват на картите и пояснителен текст на **стр.11** от преработеното задание.

Държавата е подарила парче от селото на национално отговорния инвеститор, само защото той не се е посвенил да го поиска! В 21-ви век, в държава член на ЕС! В държава с дясно управление, най-основния стълб на която трябва да бъде неприкосновеността на частната собственост!

Ама инвеститора нямало да използва площта? Ами като няма да я използва, да се оправят границите веднага! Иначе чл.37, ал.3 от ЗПБ дава възможност дори за увеличаване на концесионната площ и този, който е подарил парче от едно село сега, може утре да подари всички села, защото те така или иначе ще бъдат обезлюдени!

Сигурни сме, че собствениците на имоти в селата Велиново, Ерул, Милкьовци и особено Глоговица много ще се зарадват да научат тая новина. И същата антидържава си въобразява, че ще има открити рудници с пробиване и взривяване на скали с ураново орудяване на 500 метра от други къщи на други села, и ще има хвостохранилище, пак на 500 метра от друго село - Велиново. Ако сега се допусне това, то утре същото може да се случи на абсолютно всеки - затова всеки един българин е заинтересована страна по случая!

Но все пак, ако наистина си въобразява, че са възможни такива неща, тая самозабравила се държава явно не си познава народа, а още по-малко познава хората в Трънския край. Тепърва предстои да ги опознае по трудния начин!

II. Специална част

1. Ще започнем с урана.

Естествено е да започнем с въпроса има ли го, няма ли го този уран. Причината е, че месеци наред национално отговорния инвеститор, Минно-геоложката Камара и кой ли не още учен, експерт, консултант и прочее отговорни хора ни убеждаваха, че уран в района на мина Злата въобще няма!

Четейки новото задание за ОВОС, на **стр.30** откриваме данни в таблица 8, че съдържанието на уран е $\leq 0.001\%$, и че уранът не е определен *поради ниските съдържания под прага на чувствителност на метода*.

На **стр.31** най-долу се оповестява, че *...рудните тела в участък Трън Юг на находище Трън са изключително бедни на тежки метали...*

И веднага се прави изводът, че количествата **са твърде ниски и не биха представлявали опасност за околната среда във всичките ѝ компоненти**.

Ето един пример как заданието се е превърнало в оценка.

На **стр.42** и **стр.43** от Заданието за ОВОС инвеститора дава други данни, достигащи до **0.077%** в отделна точка/според него/ и изчислява средни стойности от порядък - **0.017% - 0.018%**. Веднага следва нов извод и **нова оценка**:

Сами по себе си изчислените средни стойности не представляват опасност за околната среда, но са завишени спрямо средните съдържания на уран в гранити в земната кора /кларк/.

И какво следва сега - че уран все пак има, само че сега пък бил малко! И за какво тогава лъгаха и се клеяха сума ти експерти на инвеститора и на МГК, и можем ли да им вярваме този път, че уранът е малко?

Целият свят знае, че в района на старата мина Злата има уран! Има уран в зловещи количества!

Информацията за наличието на уран може да бъде свалена от следващия линк:

<http://www.tranonline.info/content/uran-i-radiy-ot-6-do-200-pti-nad-predelno-dopustimata-norma-na-mina-zlata-0>

... и от **Документ №10** - това е проучване на независима компания от 1994-1997г., след запечатването на старата златно-уранова мина Злата. Докладът съдържа дозиметрични и радиометрични данни от проучване, проведено в околностите на мината.

Трябва да се отбележи, че мина Злата е била подземна. Ето какво е казано на най-долните редове на стр.5:

Общата бета активност на дренажните води от щолните е от два до седем пъти над Пределно Допустимите Нива /ПДН/.

Документ №11 съдържа още едно доказателство - това е геоложки доклад във връзка с развитието на старата мина Злата, изготвен през 1987г. при социализма. На последната страница е казано:

... в пределите на оконтурената рудна зона са установени десет рудни тела с редово и богато ураново орудяване със съдържание на уран от 0.035% до 0.133%. Отбелязват се рудни лещи с контрастно орудяване и съдържание на уран до 0.688 и 1.610%.

Това значи - до **6.880-16.100** килограма уран на тон изкопана руда, със средно количество от **35-133** грама на тон. А в описанието на инвестиционното предложение се говори за 1.57 грама злато и до 77 грама уран на тон руда /1.8 грама средно/? Това наистина ли ще бъде златна мина, или уранова мина, или какво? Добивът на уран е забранен в нашата страна завинаги. Дори да не се добива уран, неговото наличие ще доведе до унищожителен ефект върху химичното състояние на подземните и повърхностните водни тела, да не споменаваме прахта във въздуха и пр. - всичките тези фактори ще разгледаме по-надолу.

И сега да се върнем на въпроса - на кого да вярваме? На проучванията, платени от инвеститора, който е заинтересован да няма уран и който с кохорта експерти дружно лъгаха месеци наред, че уран няма, или на проучване от социализма, с гриф строго секретно?

Ние избираме проучването от социализма, защото ако експертите тогава са били излъгали, те щяха да бъдат аниhilирани от лицето на земята и никой повече нямаше да чуе за тях! Няма никакъв начин те да са лъгали тогава, защото от достоверността на данните им е зависел животът на тях и на семействата им - социализмът въобще не се шегуваше с такива неща! А при сегашната уродлива форма на демокрация всеки може да лъже безнаказано колкото иска - типичен пример са експертите на инвеститора в случая, които трябва, но няма да понесат отговорност за лъжите, че няма уран, както и всички останали "експерти" по ОВОС у нас, след които не остава следа от живот!

На **стр.53-54** от заданието за ОВОС са цитирани разни изследвания, но предоставените от нас данни липсват. Все пак е изказано е твърдението, че:

Резултатите показват ниски съдържания на уран, които нямат промишлена стойност за добив на уран.

.....

*Контролните измервания на радиационния гама фон и пробонабиране на почвени, **водни** и въздушни проби за последващ лабораторен радиологичен анализ показват, че измерените стойности на радиационния гама фон в контролираните пунктове са в границите на естествения радиационен фон, характерен за района на община Трън.*

Горното изявление по отношение водните проби не е вярно. Проучвания на ВиК Перник са доказали радиоактивност в питейната вода на седем Трънски села още през 2016г.:

<http://btvnovinite.bg/article/bulgaria/7-sela-v-vernishko-imat-povishena-radiacija-vav-vodata-vlastite-znajat-ot-godina-i-malchat.html>

И веднага инвеститорът, гузен, негонен, обявява на фейсбук страницата на проекта, че е платил на лаборатория нови изследвания, които доказали, че в питейната вода на Глоговица радиоактивност не е налична? **И да му вярваме ли сега на него и на експертите му?** Пробите са взети от четири обществени чешми в селата Банкя, Милкьовци, Велиново и Глоговица, а не от каптажите на подземните питейни водоизточници, защото инвеститорът няма достъп до тези каптажи и изследванията му не доказват нищо, дори да са верни. Качеството на водата от плитко заложен точков водоизточник в селска чешма не доказва нищо за водата в дълбок подземен питеен водоизточник за едно или няколко села, защото не може да се очаква, че тежките метали са непосредствено под повърхността.

Колко още случая трябва да има като Хасково, за да си научи урока тая антидържава, която пак е крила данните за заразените води от местните хора от проучванията на ВиК Перник?

Наличието на алфа активност в питейните водоизточници гарантира наличието на тежки метали в земните недра. То може да се дължи на следните причини:

1. На естествени фактори - ако подземните води преминават през пластове с тежки метали.
2. На сондажните проучвания за целите на ИП, които са преминали през водоносни хоризонти и през зони с орудяване от тежки метали.
3. На горните две причини заедно

Много лесно ще се установи верният отговор, защото по-ранни проучвания на ВиК Перник трябва да са правени през годините и, освен ако пак не са прикривани данните, тези проучвания би трябвало трябвало да изяснят причината. Ако не е била регистрирана радиоактивност в питейната вода преди - виновни сега са проучванията, преминали едновременно през хоризонти с орудяване от тежки метали и през водоносните пластове. Ако стари проучвания показват същата радиоактивност - тогава тя не се дължи на сондажите за геоложките проучвания - толкова е просто. Но, така или иначе, радиоактивността на водата доказва наличието на тежки метали безусловно!

Такива данни би следвало да се установят и от Басейнова Дирекция Дунавски Район /БДДР/ при проучванията за целите на Плановите за Управление на Речния Басейн, а в ПУРБ 2010-2015 и ПУРБ 2016-2021 такива данни не се откриват.

И така - наличието на зловещи количества уран е доказано безусловно с достоверни документи. Наличието на тежки метали в земните недра се потвърждава и от изследванията на ВиК Перник и установената алфа активност. Как този уран ще се отрази на състоянието на повърхностните и подземните водни тела и на питейните водоизточници в района ще изясним по-надолу в изложението.

В края на тази точка отбелязваме тежко нарушение на Наредбата за ОВОС. В описанието на инвестиционното предложение, внесено писмено на най-ранен етап при компетентния орган, няма нито дума за наличието на уран. Това противоречи на сега изготвеното задание за ОВОС. Ако за наличието на уран се е знаело от самото начало от компетентните органи и от заинтересованите лица, процедурата нямаше въобще да стартира. И инвеститорът го е знаел, но е прикрил

данните от собствените си изследвания, които представя чак сега, и дори не е направил проучвания в Националния Геоложки Фонд, откъдето сме получили цитираните по-горе документи и данните ние! И после почти цяла година инвеститорът отрича наличието на уран с всички средства и способности, само за да може процедурата да върви. Национално отговорен ли беше или нещо такова?

2. Въздух, прах и шум

Оттук нататък ще правим сравнение между данните за Южната мина от описанието на ИП и от заданието за ОВОС - там, където това е възможно.

Започвайки от въздействието върху чистотата на въздуха, отбелязваме очакваните емисии от прах. Данните от заданието по въпроса са:

- на стр.19 - 20

Добитата руда от подучастъците чрез автотранспорт ще се доставя до склада на обогатителната фабрика.

.....

Основни технологични процеси:

Пробивно взривни работи...

- на стр.20

*Максималното количество взривни вещества за една седмица в открит подучастък "Крушев дол" е **9900 kg** (през третата година на минните работи) и **7900 кг.** за подучастъци "Злата" и "Кръстато дърво". Технологията на взривните работи предвижда последователно взривяване на определени минимални количества взрив само за разбухване на скалния материал. Използваната технология на милисекундно взривяване ограничава сеизмичното влияние и не допуска въздействие извън границите на работното поле.*

- на стр.49-53

В т. **3.3 Замърсяване на въздуха** от заданието за ОВОС са дадени още нови данни и коментари по въпроса, които няма да повтаряме. Общото пожелание е, че ще се минимизират ефектите с оросяване от водоноски на насипищата, пътищата, хвостохранилищата и пр. Тук само отбелязваме на **стр.50**, че по време на строителството: *Интензивността на прахоотделянето зависи в голяма степен от метеорологичните условия по време на провеждане на строителните дейности и от сезона, през който ще се извършват строителните работи, климатичните и метеорологичните фактори....*

... а в откритите рудници ще се работи на осем часа двусменно, 365 дни в годината, при всички възможни климатични фактори.

По отношение на прахта от взривните дейности единствено на **стр.68** от заданието за ОВОС се споменава, че:

Периодично ще има залпови емисии от минни взривни работи в откритите подучастъци, въздействието от които ще се минимизира с предварително оросяване.

И на **стр.53** от заданието по ОВОС отбелязваме, че:

При взривните дейности ще се генерира импулсен шум....

.....

За околната среда, както и за разположените в близост населени места, ще се предвидят и изпълняват мерки и мероприятия за недопускане на шумово натоварване над допустимите стойности

Като ги чете човек всичките тия работи, направо си казва - ами това е нищо и никакво - едни мижави **17.8 тона взрив седмично** и няма да има прах и няма да има

шум и няма да има вибрации на основата? Е, бая оросяване ще трябва да падне и не ни е съвсем ясно как точно ще улавят шума от взривовете и камионите, но това са подробности, не чак толкова важни за хората от съседните села, защото вероятно хората не са важни за инвеститора, но на тях ще обърнем специално внимание!

А ето какво е казано по тези въпроси в първоначалното описание на инвестиционното предложение:

Стр. 9 - 10 Кумулативни ефекти

Като следствие от предвидените добивни и преработвателни дейности може да се очаква кумулация на прахово замърсяване от прахоунос от открити рудници, хвостохранилища и преработвателни дейности в обогатителната фабрика, както и от транспорта, в района на участък „Трън юг“. В есенно-зимния период тези емсии ще кумулират с емисиите от битовото отопление на населението.

.....
Кумулативни въздействия ще се очакват и за работещите в отделните подобекти.

Стр. 10 Въздействие от спомагателни дейности

Транспортът на тежки камиони, извозващи руда, скални маси и маси за обратно запълнение на подземните минни изработки, ще имат най-забележимо въздействие върху региона поради повишаване на нивата на шум и прах.

Стр. 10-11 Очаквани въздействие върху околната среда

Качеството на атмосферния въздух в района на находище Трън ще бъде повлияно от прахови и газови емисии от различни източници, в различна степен в отделните етапи на развитие на проекта. За подготвителния етап (срок 7 год.) съществено ще е влиянието на прахови емисии, генерирани от строителни, транспортни, разкриващи работи; изграждане на насипища, хвостохранилища, рудопреработвателен комплекс. Източници на ауспухови газове ще са минните, транспортни и строителни машини. Въздействието ще бъде съществено в участък „Трън юг“ и по-малко в участък „Трън север“. Може да се определи като временно и периодично (само в рамките на работната смяна).

По време на експлоатацията значителни емитери на прахови емисии ще са откритите рудници, хвостохранилищата и насипищата в южния участък. Минните машини и пробивно-взривните работи ще са източници на прахо-газови емисии. Засиленият автомобилен трафик в района ще генерира също прахо-газови емисии в ареала на пътните трасета. В северния участък емисиите ще са главно от прах от надземните комплекси и вентилационните системи.

Въздействието ще е пряко, отрицателно и постоянно...

Стр. 18 Шум

Инвестиционното предложение ще се развива в акустично ненатоварен район. При пробивно-взривните работи ще се генерира импулсен шум., който ще е с високо ниво при открития добив.

Стр. 18 Въздействие на пробивно-взривните работи

*При пробивно-взривни работи в откритите рудници се формират физични въздействия, както следва: разлитане на скални късове; ударно-въздушна вълна и сеизмична вълна. Опитът на други подобни минни обекти с открит добив показва, че **радиусът на опасната зона е 400 m.***

В подземните рудници физичното въздействие се изразява в сеизмична вълна.

.....

...на разстояние от техногенното сеизмично огнище от **700-800** метра сеизмично въздействие не се усеща от хора. На разстояние около **500** метра то се усеща като „слабо“, когато човекът е в сграда или на по-висок етаж.

Край на цитатите

И на кой от двата документа да вярваме ние сега? При положение че и двата са част от процедурата по ОВОС? Изглежда че инвеститорът не помни какво е писал в едното, за да пише точно обратното в другото. **Припомняме, че описанието на ИП е внесено официално, докато заданието за ОВОС все още не е и то трябва да отговаря 100% на описанието на ИП за южната мина, а не да му противоречи! И при установяване на най-малкото противоречие, компетентният орган трябва да отхвърли заданието!**

3. Почви

Тук няма да се разпростираме подробно. Само отбелязваме две твърдения от стр.75 - 77 от заданието за ОВОС:

- на стр.75

Реализацията на настоящото ИП може да има локално въздействие върху почвите (напр. изкопно-насипни работи, прахово замърсяване, утъпкване и др.) затова са предвидени мерки за максимално ограничаване на възможностите за замърсяване...

- на стр.77

Очаква се въздействието да е локално, слабо интензивно, отрицателно.

.....
При рекултивацията въздействието върху почвите ще бъде компенсирано в голяма степен.

Последният текст отново предопределя изводите в ДОВОС! Такова нещо не се прави в задание по ОВОС!

**И отново сега ще цитираме описанието на ИП внесено при компетентния орган:
Стр. 11 *Земя и почви***

Почвената покривка ще бъде засегната пряко и дълготрайно.

Естествено че ще бъде засегната пряко и дълготрайно! Кой ще запълни изровените ями от добива например. Те щяха да бъдат най-малко 30 метра дълбоки, както е описано на стр.19 от новото задание по ОВОС.

4.Ландшафт

По отношение на ландшафта в новото задание по ОВОС е казано следното:

- на стр.85

Ландшафтът ще се преобразува в промишлен, по-точно в ресурсен с минно-добивен и преработвателен характер. Тази смяна на функциите на ландшафта е свързана с повишаване на обществената значимост на територията, което се обуславя от нейния ресурсен потенциал - наличието на полезно изкопаемо.

.....
Това са характерните техногенни антропогенни ландшафти от добив на полезни изкопаеми и тяхната преработка. Те ще бъдат в голяма степен възстановени чрез подходяща рекултивация на засегнатите от минни дейности терени.

Като ценители на изящната словесност, сваляме шапка на последните два цитата и на който ги е написал! Като ценители на съответствието на текстовете с реалността, намираме, че всичко това можеше да се каже с две думи по отношение на ландшафта - той ще се превърне в характерния за миннодобивната дейност у нас **лунен пейзаж**.

Който не вярва - да разгледа през Google Earth пейзажа около Асарел Медет, Елаците, Чавдар и т.н. И пак цитираното последно изречение предопределя изводите в ДОВОС. И пак има пълно несъответствие с текстовете от внесеното в компетентния орган описание на ИП, където е казано:

Стр. 12 Ландшафт

Предвидените в инвестиционното предложение дейности ще доведат до дълготрайни и необратими промени във функциите и структурата на ландшафта.

Промените в ландшафта ще са наистина дълготрайни и необратими, защото ще останат за вечни времена пътищата, ямите, планините от отработения материал и хвостохранилището.

5. Флора и фауна.

Тези неща ще изчезнат върху цялата концесионна площ, а животните и птиците ще бъдат прогонени от много по-голям периметър. Във връзка с отравянето на повърхностните води, от реките около мината и от река Ерма след вливането на Ябланица не ще остане следа от живот. Имаме еталонни реки в същото състояние от подобно въздействие - Медетска, Асарелска, Тополница и пр. и тук няма какво да се коментира или доказва нито в ОВОС, нито без ОВОС. Повече подробности могат да се открият в становището на НПМ-БАН по случая, което е изпратено до всички компетентни органи. Ние тук ще обърнем внимание само на следното твърдение от **стр. 83** на заданието:

Важно обстоятелство е и фактът, че значителна част от дейностите ще се развиват върху терени, които са били част от мина Злата, където са извършвани миннодобивни дейности в миналото.

Важно обстоятелство според нас са и следните факти:

1. Че мина Злата е закрыта преди около 25 години и почти не се вижда къде е била.
2. Че по нейното закриване са изхарчени доста пари на данъкоплатците - за запечатването, отстраняването на вредните последици, последващите проучвания и мониторинг.
3. **Че мината е била подземна, а не с открит добив.**

По никакъв начин не може да се сравнява откритата мина с насипищата, хвостохранилищата, фабриката, ямите, пътищата и т.н. и т.н., със закрытата подземна мина! И наистина важното обстоятелство около мина Злата е, че тя е закрыта като уранова мина с постановление на Министерски Съвет! Това е важното обстоятелство в случая.

6. Отпадъци

За тях става дума в точка 2.2 на заданието - Технологична схема на преработка, Буква Г., на **стр.27-28**. За хвостохранилището е определено, че:

Отпадъците, които ще се депонират в хвостохранилището, се определят като неопасни, неинертни отпадъци...

На **стр.45-46** от заданието са изброени опасните отпадъци - масла, батерии, гуми и пр. маловажни неща, и няма нито дума за урана, разбира се, въпреки че сега дори инвеститорът признава с половин уста, че има уран. Точно заради това

настоящото становище започна с урана. Защото и обратната вода ще се зарази - тази, която щяла да се избистря във водохранилището.

7. Води

На първо място тук отбелязваме, че в заданието не се откриват точни и ясни данни за максималната дълбочина на откритите и на подземните изработки. На стр.19-20 са дадени данни само за работните и неработни стъпала, но не и общата дълбочина на откритите ями. Засега приемаме, че те ще са дълбоки, колкото неработните стъпала - 30 метра.

На стр.22 се дават още някои данни за подземните рудници, а именно че ще се напредва от хоризонт 950 към хоризонт 800, което определя дълбочина на подземните изработки от 150 метра под повърхността.

Не сме сигурни за дълбочините, понеже те не са написани по начин, който да е достъпен за обществеността. Сигурни сме обаче в едно - никой няма да контролира тези дълбочини! Никой няма да смее да ги контролира дори, а другата открита мина на същия инвеститор е многократно по-дълбока от обявените 30 метра.

Каквато и да е истината, поне подземните изработки преминават през водоносните хоризонти. Това е сигурно, доколкото на **стр.23** от заданието са предвидени мерки за *Осушаване и отводняване на рудничното поле*, включително помпени станции и пр.

И сега да се върнем пак на урана. Ще се пробива и взривява в напукани скали, съдържащи уран, като подземните изработки преминават през водоносните хоризонти., а подземните води са с пукнатинен характер, според Становище на БДДР, което ще цитираме в точка 11 от настоящото възражение. Именно заради това БДДР е издала **4 /четири/** последователни становища за недопустимост на ИП спрямо целите за опазване на подземните водни тела в ПУРБ на ДР. При това БДДР дори не е знаела за урана, когато е издавала становищата за недопустимост! От средата на януари 2017г. БДДР вече е информирана от сдружение Балканка, като на дирекцията са предоставени документите по въпроса, но на действията на дирекцията ще се върнем пак в т.11 от настоящото становище.

За да изясним напълно ситуацията, отбелязваме и факта, че за обратното запълване на подземните изработки е предвидено обратно втвърдяващо запълнение, включително с хвост, в подземен подучастък Злата /вж. стр.26 най-долу/.

Един от основните въпроси, който не е разгледан в заданието е - какво ще стане с отпадъчните води след закриването на мината. Техният очакван обем е от порядък **10 000 м3** според данните за резервоара за хранване на флотационната фабрика на стр.47. Не е уточнено и какво ще стане с водите, които ще напълнят откритите котловани и ще останат завинаги там - както на Медетската мина, и които ще се просмукват през напуканите скали до подземните води, които бяха от пукнатинен характер! Понеже откритите рудници няма как да се хидроизолират, в подземните води ще проникне цялата Менделеева таблица, без никакъв контрол или средство за управление. Същото нещо вече се случи няколко пъти у нас, като най-характерен пример е мината в Меричлери, където хората измряха като мухи от левкимия, само защото там има арсен, а не уран, и сега прокуратурата разследва случая.

По тези въпроси няма нито дума в заданието за ОВОС! Освен може би, в т.3.2.3 на стр.48, където е казано:

- *Руднични отпадни води - в краткосрочен план до завършване на техническата ликвидация на подземните водоотливни съоръжения.*

- *Дренажни води от насипищата и хвостохранилището - в дългосрочен план и със затихващи стойности по количество и съдържание на замърсители, предвид изпълнението на рекултивационните дейности.*

.....
След проведена техническа рекултивация и ликвидация , в зависимост от качеството и количеството, повърхностните води могат да бъдат отвеждани извън обекта - с пречистване при необходимост или без пречистване, ако такова не се налага - към най-близкия повърхностен воден обект, след получаване на разрешение от БДДР.

Та в изброените мерки не се разбира какво в крайна сметка ще стане с отпадните води, както и с притока на води в подземните изработки - както по време на експлоатацията, така и след закриването на мината. Защото запълването на галериите с хвост след закриването, размесен с малко цимент, не хидроизолира самите галерии. И вътре в тях ще е натъпкан ужасяващ микс от вредни, опасни вещества и водоносните хоризонти ще ги напълнят до нивото на подземните води и т.н. и т.н. Подземните води бяха от пукнатинен характер - нали помните!

Вярно е само едно - стойностите наистина ще затихват по количество, защото ще дренират през пукнатините. И е абсолютно сигурно, че ще са с повишена радиоактивност, много по-висока от сега регистрираната от ВиК Перник, защото скалните масиви с ураново орудявяне все още не са нарушавани досега, освен от сондажите за геоложките проучвания! Сигурно е също така, че БДДР услужливо ще издаде всякакви разрешителни.

И абсолютно никъде, в цялото задание, не е разглеждан рискът от преливане на хвостохранилището. Дори в глава 4. Риск от аварии и инциденти няма нито дума по този въпрос. През последните години имаше много такива случаи у нас. Такива има и при другата мина на национално отговорния инвеститор - Асарел Медет. Многократно, въпреки че представители на инвеститора признават само едно преливане, с надеждата, че хората не си спомнят предишни от по-далечното минало.

Ефектът от мината върху повърхностните и подземните води ще е убийствен. За повърхностните само взимаме пример от еталонните Медетска, Асарелска, Тополница от вливането на Медетска, до Буновска. Който не вярва - да пита БДИБР! Да не говорим въобще за количествата радиоактивен прах, които ще се отлагат в района и ще бъдат свличани в реките след всеки пороен дъжд.

Що се отнася до питейните водоизточници, в района на мината има 6 /шест/ подземни питейни водоизточника, съгласно данни от БДДР. Още в първото отрицателно становище за допустимост от БДДР, ИП е отхвърлено точно по тази причина. Доказателства са изложени в т.11 от настоящото становище. Тук само ще отбележим, че според БДДР - Ще има въздействие и върху вече придобити права - издадени разрешителни за водовземане, както и върху кладенците за собствени потребности на селението в района.

Инвеститорът е прав за едно нещо - около подземните питейни водоизточници няма учредени санитарно охранителни зони все още. Това е повсеместен проблем у нас, нерешаван от държавата нарочно, с години. Най-важната причина е, че така се допускат инвестиционни предложения, които да унищожат водоизточниците без проблем. По този повод, както и по повод установените напоследък множество случаи на замърсени питейни водоизточници поради нехайството на държавата, предстои следващата жалба на сдружение Балканка до ГД Околна среда на ЕК, пред която всичките предишни жалби ще се сторят на МОСВ като детска игра. В сравнение със замърсената повсеместно питейна вода, като детска игра ще са и проблемите с чистотата на въздуха, заради които вече е открита наказателна процедура срещу България.

И все пак, в описанието на ИП, внесено при компетентния орган, е предвидено:

Ангажимент на Инвеститора за осигуряване на алтернативно питейно-битово водоснабдяване в случай, че дейностите, предвидени с инвестиционното предложение доведат до нарушаване на водоснабдяването на селищата в района; ... а в преработеното задание за ОВОС нищо такова не е предвидено.

Темата за питейните водоизточници можем да продължим вечно. За да не го правим, само ще отбележим, че по отношение чистотата на водата, тяхната съдба ще е същата, като на водоизточниците на Меичлери, Поибрене и пр., за което инвеститорите не са поели никакъв ангажимент, и за което БДИБР знае много отдавна и нищо не прави!

А по отношение количественото състояние, то неминуемо не само ще влоши, а има голяма вероятност много от водоизточниците и кладенците в района да пресъхнат, заради дренажните системи на мината!

Ама щяло ОВОС да доказва точно обратното! Естествено че ще го докаже и естествено, че авторите на ДОВОС няма да носят никаква отговорност, иначе поне половината автори на такива доклади у нас отдавна щяха да са в затвора! Точно както и гордият инвеститор няма да носи никаква отговорност за това, че в последната половин година лъга цялото общество, че уран няма в района изобщо!

8. Трансгранично въздействие

Без да изпадаме в подробности, тук само ще споменем, че при предходните етапи на процедурата, органите на РСърбия въобще не са уведомени за наличието на уран в мина, която ще има трансгранично въздействие поне по отношение на водите. Считаме, че ако случайно процедурата продължи своя ход, трябва на сърбите да се представят реалните истински документи, съдържащи данните за урана, за да не се чудят те, когато установят радиоактивност във водите на Ябланица и Ерма на тяхната територия. Защото съдбата на тези реки много ясно е определена от състоянието на Медетска, Асарелска, Тополница и т.н. в района на другата мина на същия инвеститор у нас.

9. Защитени зони

По отношение на защитените зони, на стр.13 от заданието за ОВОС е написано, че:

*Участък Трън Юг не засяга зони от екологичната мрежа НАТУРА 2000. Най-близко разположена до проектоконцесионната площ е **защитена зона за опазване на дивите птици BG0000313 "Руй"**. Най-близко разположеният до защитената зона подобект от проектоконцесионната площ за участък Трън Юг е хвостохранилището, което отстои на 500 метра от границата на зоната.*

Всъщност най-близко разположената защитена зона е защитена зона **Руй BG0000313 по директивата за местообитанията, а не за птиците**. Защитената зона по директивата за птиците е **Руй BG0002112** и въобще не става ясно кое отстояние докъде е от представения картен материал. Във всеки случай частта от река Пръвна от 33 Руй по директивата за местообитанията достига почти до границата на концесионната площ и е прекалено ясно къде ще отидат отровите от хвостохранилищата, когато те прелеят при проливни дъждове. Точно както се е случвало нееднократно с другата мина на същия инвеститор - Асарел Медет. Ако някой се интересува какво ще се случи с реките Пръвна, Ябланица и Ерма, изразяваме готовност да го заведем в района на Асарел Медет и да му покажем тамошните реки.

Да не говорим как ще се отразят взривовете, прахта и шумът на защитена зона Руй по директивата за птиците. **Убийственото въздействие много ясно е описано в Становище на НПМ-БАН, изпратено до всички органи, компетентни по случая, поради което няма да го повтаряме.**

Само ще отбележим, че след такова становище на НПМ-БАН, не ни е съвсем ясно кои "научни" среди ще се наемат да му противоречат, не че няма да се намерят такива, само дето ще струват по-скъпо на инвеститора. И тогава основният въпрос ще бъде - на кое да повярват компетентните органи - на Националния Природонаучен Музей на БАН, който е направил независима оценка, за която не му е платил никой, или на скъпо платените "учени" на инвеститора.

За да завършим темата с растителния и животински свят и защитените зони, цитираме някои извадки от **описанието на ИП**, което е внесено в компетентния орган:

Стр. 12 Растителен и животински свят. Защитени природни територии.

Растителността ще бъде пряко и трайно унищожена в рамките на около **1900 dka** в участък „Трън юг“ и около **200 dka** в участък „Трън север“, ...

*В близост до изброените съоръжения растителността може да бъде засегната от прахови и газови емисии по косвен път. **Въздействието ще е дълготрайно, отрицателно.** Биологична рекултивация, извършена с местни растителни видове, ще смекчи въздействието.*

Възможно е трайно прогонване на индивидите и фрагментация на обитаващите животински видове поради значителните засегнати площи и промени в ландшафта, шум, загубата на почви и растителност.

В участък „Трън юг“ пряко ще бъдат засегнати трудноподвижните животински видове, а останалите ще бъдат прогонени в обхвата на открити рудници, промишлени площадки, съоръжения за минни отпадъци, пътища в етапа на изграждане. Възможно е трайно прогонване на индивидите и фрагментация на обитаващите животински видове поради значителните засегнати площи и промени в ландшафта, шум, загубата на почви и растителност.

И отново се отбелязва фрапиращото несъвпадение между описанието на ИП, внесено в компетентния орган на най-ранен етап, и разглежданото сега Задание за ОВОС.

10. Хора

Данни доколко ще бъдат засегнати хората и тяхното имущество се откриват в заданието по ОВОС както следва:

- на стр.11-12:

Много малка част от село Глоговица се застъпват от проектоконцесионната площ, в частта от находището, за която с настоящото ИП не е предвиден добив. Няколкото най-близко разположени обитаеми и необитаеми постройки до обекти от инвестиционното предложение са на разстояние над **500 метра**.

- на стр.37:

Предвижда се откритите подучастъци да работят в седмдневна работна седмица, в два смени по 8 (осем) работни часа, 365 дни годишно.

- на стр.87-88:

Въздействие върху населението от наднормени емисии от производствената дейност не се очаква.

Сега трябва да се върнем на чистотата на въздуха, прахта и шума - 365 дена годишно, в две смени по осем часа, на 500 метра от първите къщи на населените места, ще се взривяват по **17.8 тона** взрив седмично и някой ще остане жив в населените места? Да не говорим за чистотата на питейната вода, която вече е замърсена в района! А ако си спомним, че сеизмичните вълни се усещат като "слаби" от хората в къщи на 500 метра, става ясно какво ще усещат хората 365 дена в годината в две смени по осем часа на ден! Включително събота, неделя, на национални и религиозни празници.

Трябва задължително консултантите на инвеститора и управителния съвет на мината да си аутсорсват жилищата и офисите в района по границата на концесионната площ, да ги видим как ще оцелеят, заедно с децата им. Ще стане доста интересно, като се отчетат и сеизмичните вълни от взривовете в открити и подземни рудници, отчитайки лошото техническо състояние на къщите на същите хора. И тия вълни също ще се разпространяват 365 дена годишно, в две смени по осем часа. По отношение на хората ще допълним още някои неща в заключението.

Тук само ще отбележим противоречието отново - последното цитирано изречение предопределя изводите в ДОВОС. Тоест самото задание се превръща в ДОВОС!

И трябва тук да отбележим единственото съвпадение между описанието на ИП, внесено в компетентния орган, и заданието за ОВОС, невнесено все още, а именно внушението че местните хора нямат значение. Причината е, че наличие на местни хора, които да останат в селата около мината, не се очаква.

В потвърждение на тези изводи отбелязваме най-съществения пропуск по отношение на местното население. В Глава IV на заданието за ОВОС - *Значимост на въздействията върху околната среда...* и пр. няма нито дума по отношение на въздействието върху местните хора, сякаш те не са елемент от средата. Нищо чудно за банановата република, в която живеем. Най-обидното е, че според заданието в ДОВОС трябва да бъде разгледана:

- Съвместимост на дейностите по добив на подземно богатство и концесионната площ със съществуващи инфраструктури.

И само за здравето на хората са казани две думи с половин уста, но не и за собствеността и поминъка на местното население. Причината е, че инфраструктурата е необходима за да може мината да работи, а местните само ще пречат, но тях не трябваше да ги има, нали?

И пак в същата глава въобще не става дума за питейните водоизточници, за които проучването на ВиК Перник показва радиоактивност.

11. Административната процедура дотук.

11.1. В хронологичен ред, доколкото ни е известна частично на нас:

На 13-ти февруари 2013 - инвестиционното предложение е внесено в РИОСВ Перник - вх.№ 26-00-1107/18.02.2013

На 1-ви март 2013 с писмо на РИОСВ Перник - № 26-00-1107/01.03.2013, инвестиционното предложение е изпратено в МОСВ за становище.

На 22-ри март 2013 с писмо на МОСВ - № ОВОС-17/22.03.2013, е поискано становище на БДДР.

На 8-ми април 2013 БДДР предоставя отговор - № 2427/08.04.2013, съдържащ следното заключение:

Експлоатацията на находище Трън ще доведе до пряко, значително, дълготрайно и необратимо въздействие върху количественото и химично състояние, както и хидродинамичния режим на подземните води, предвид факта че водите от подземно водно тяло 38 са с пукнатинен характер...

Доказателство - Документ №4 - виж повдигнатия в цвят текст в най-долните редове на стр.6.

Обръщаме внимание, че това писмо е подписано от директора на БДДР - Румен Пенков

На 18-ти април 2013 МОСВ връща преписката на РИОСВ Перник с писмо № 26-00-1107/7/18.04.2013, съдържащо инструкции процедурата да бъде прекратена.

На неизвестна дата РИОСВ Перник, в изпълнение на нареждането на МОСВ, прекратява процедурата с писмо до инвеститора № ПЕ-1-П/2013

На 21-ви август 2013, с решение № No 179/21.08.2013 на министъра на околната среда и водите, горното решение на РИОСВ Перник е отменено, въпреки че то е издадено в изпълнение на предишно нареждане на същия министър.

На 30-ти декември 2013, след консултация между БДДР и РИОСВ Перник, БДДР издава следващо становище № 6758/30.12.2013. В него се казва, че *инвестиционното предложение ще има трансграничен ефект.* Много по-важно - отново се подчертава фактът, че ***реализирането на инвестиционното предложение ще компрометира поставените екологични цели в ПУРБ 2020-2015 в Дунавски Район на подземните водни тела и зоните за защита на питейните води...***

Доказателство - Документ №5 - виж повдигнатия в цвят текст на стр.2.

Обръщаме внимание, че това писмо е подписано от нов директор на БДДР - Тома Терзиев

Забележка: Източник на горната хронология е Документ №3. След последното писмо на БДДР, за година и три месеца не е регистрирана активност. После, изведнъж:

На 24-ти март 2015, е изпратено следващо писмо на БДДР № 2162/24.03.2015 до МОСВ, съдържащо отново следното заключение

... БДДР поддържа издадените становища за допустимост на ИП /наши номера № 2427/08.04.2013 и № 6758/30.12.2013/... спрямо ПУРБ в Дунавски район.

Това просто означава, че инвестиционното предложение не отговаря на ПУРБ 2010-2015 на Дунавски Район, както е казано в предишните писма на БДДР. Така или иначе, това писмо не е споменато в хронологията от Документ №3, но ето го и него:

Доказателство - Документ №6 - виж последния текст текст на стр.2.

Обръщаме внимание, че това писмо е подписано от нов директор на БДДР - Петър Димитров.

На 8-ми септември 2015, същият директор на БДДР издава още едно писмо № 2162/08.09.2015, в което казва "почти" същото:

.... БДДР Поддържа направените заключения в издадените становища за допустимост, а именно ИП е **недопустимо** от гледна точка на екологичните цели и мерки за постигане на добро състояние на водите, заложи в ПУРБ 2010-2015 на Дунавски район, **освен ако**, съгласно становището на ВиК Перник, влиянието на подземните разработки би могло да се докаже в рамките на процедурата по ОВОС...

Доказателство - Документ №7 - виж последния текст текст на стр.3.

Обръщаме внимание, че това писмо е подписано от същия директор на БДДР - Петър Димитров. Изглежда че той е понаучил някои уроци, нали?

На 2-ри ноември 2015, РИОСВ Перник изпраща до инвеститора уведомително писмо № 26-00-1107(33)/02.11.2015, че ИП подлежи на задължителна оценка на въздействието върху околната среда. В раздел I, т.1 и т.2 от писмото инвеститорът е информиран, че трябва да изготви задание за ОВОС и задължително да проведе консултации по заданието с изброени държавни органи и със заинтересованата общественост.

Най-накрая, на 31-ви октомври 2016, инвеститорът внася в компетентния орган задание по ОВОС с входящ номер 26-00-1107. Данни за това действие се откриват в регистъра на процедурите по ОВОС на МОСВ. За това задание за ОВОС никой не е информиран - нито заинтересованата общественост, нито местните власти.

11.2. Нарушения на законодателството

- Министерът на ОСВ е нарушил законодателството, отменяйки решение № ПЕ-1-П/2013 за прекратяване на процедурата, защото това решение е по нареждане на министъра на ОСВ и защото то се базира на становище на БДДР за недопустимост на ИП спрямо ПУРБ. В такива случаи процедурата се прекратява автоматично на всеки етап от нея, съгласно чл.2а, ал.1 от Наредбата за ОВОС. Причината е, че министърът не може да отмени становище на БД за недопустимост на ИП спрямо ПУРБ, защото министърът не е компетентен орган по приетия, действащ ПУРБ, нито може да го отмени. В противен случай се обезсмисля изготвянето на такива планове, както и мерките, включени в тях, ако всеки министър може да ги отмени. Трябва да се има предвид и че ПУРБ се приемат с решение на Министерски Съвет, следователно министърът на околната среда и водите не е компетентен да извърши такова нещо.
- БДДР е нарушила основни правила в становище № 2162/08.09.2015, допускайки някакъв платен от инвеститора ОВОС да доказва дали ще настъпи увреждане на подземното водно тяло по препоръка на ВиК оператора. Тук основният въпрос е - кой е компетентен, когато става дума за състоянието на подземните водни тела в региона? Това не е ВиК дружеството, в противен случай ПУРБ-овете нямаше да се изготвят от Басейновите Дирекции, с всичките проучвания и с всичките мерки, които са включени в тях. Общата функционална площ на мината е около **11 км²**, там ще има пробиване и взривяване в напукани скали, съдържащи уран, ще се използва вода за пробиването и за навлажняване против прахта, ще има взривяване в открити мини, с **6 /шест/** питейни водохващания от подземни води в близката околност на мините. Кому е необходимо да доказва каквото и да било в рамките на процедура по ОВОС за индивидуален проект, при положение че ЕО и ОС на ПУРБ са доказали необходимостта от забрана на осъществяването на подобен проект, като необходима за постигане на целите по отношение състоянието на подземните водни тела? Излиза че компетентният орган е

некомпетентен да преценява допустимостта на дадено ИП спрямо ПУРБ, без чужда помощ.

- **Но тук има и по-голям проблем.** ВиК дружеството отговаря само за водохващанията за питейни нужди и би трябвало да проверява качеството на водата, но същото дружество не отговаря за състоянието на подземното водно тяло. При това, във всеки двор, на всяка къща в района, има кладенци. Водното им количество е много малко и се използва най-вече за напояване и животновъдство. Но в някои отдалечени райони, водата от тези кладенци се използва и за пиене, понеже няма други водоизточници. Какво ще стане с тези кладенци? Те, всичките, използват водите на подземното водно тяло, което не е включено в отговорностите на ВиК дружеството. То е отговорност на БДДР. **Кладенците, които са в близост до мината ще пресъхнат, заради дренажната ѝ система.** Отдалечените кладенци ще станат жертва на замърсяване и заразяване на подземните води, а няма кой да проверява качеството на водата в тях! Тогава - колко време ще е необходимо, за да бъде открито заразяването и по какво ще познаем - по допустимите жертви ли?

Може би всичкото това няма да се случи, но тогава - защо инвеститорът декларира в описанието на ИП, внесено в РИОСВ Перник:

...Ангажимент на Инвеститора за осигуряване на алтернативно питейно-битово водоснабдяване в случай, че дейностите, предвидени с инвестиционното предложение, доведат до нарушаване на водоснабдяването на селищата в района;

Изглежда той знае нещо, което е неизвестно на компетентните органи, но тогава би било много късно - в скалите има уран, нали помните? Затова река Пръвна, която минава покрай Южната мина, все още показва радиоактивност и ще продължи да я показва завинаги. И затова в питейните водоизточници на седем села се открива радиоактивност! **А още по-интересното е, че в заданието по ОВОС цитираният ангажимент е изчезнал!**

- **Накрая обръщаме изключително внимание отново - процедурата е трябвало да бъде прекратена окончателно още след становище № 6758/30.12.2013 на БДДР, указващо че:**
...реализирането на инвестиционното предложение ще компрометира поставените екологични цели в ПУРБ 2020-2015 в Дунавски Район на подземните водни тела и зоните за защита на питейните води...
- **Процедурата е трябвало да е прекратена незабавно и след писмо на БДДР № 2162/24.03.2015 до МОСВ, съдържащо становището, че:**
... БДДР поддържа издадените становища за допустимост на ИП /наши номера № 2427/08.04.2013 и № 6758/30.12.2013/... спрямо ПУРБ в Дунавски район.
... защото предишните становища са отрицателни!
- **Инвеститорът и директорът на РИОСВ Перник са извършили нарушение на ЗООС и на Наредбата за ОВОС.** Съгласно регистъра на процедурите по ОВОС на МОСВ, на 31.10 2016г. инвеститорът е внесъл при компетентния орган Задание за ОВОС с входящ номер 26-00-1107. Съгласно писмо № 26-00-1107(33)/02.11.2015 на Директора на РИОСВ Перник, за заданието по ОВОС трябва да се проведат консултации със заинтересованата общественост, преди то да бъде внесено при компетентния орган. Такива консултации не само че не са проведени, а при изрично искане за достъп до информация по реда на ЗДОИ от сдружение Трън, директорът на РИОСВ Перник иска съгласието на инвеститора да предостави достъп, при положение

че преди това му е наредил да проведе консултациите, тоест да осигури достъп! И инвеститорът отказва достъп и директорът на РИОСВ Перник също отказва впоследствие? **Нещо повече, в регистъра на процедурите по ОВОС това задание трябваше да е публикувано!**

- **Още по-важно - горното решение № 26-00-1107(33)/02.11.2015 на РИОСВ Перник относно процедурата по ОВОС е взето на базата на фалшиво описание на инвестиционното предложение, в което нарочно е прикрит фактът, че скалите в района съдържат уран.** Чак сега инвеститорът информира за урана с половин уста, при положение че от поне половин година лъжеше, че уран въобще няма, за да може процедурата да върви.

11.3. Административната процедура понастоящем:

През последната година е проведен биологичен мониторинг. Следващата стъпка е изготвянето на ОВОС/ОС, ако заданието се приеме от компетентния орган. Оценката на въздействието предизвиква опасения, защото е финансирана от инвеститора. Ние вече много пъти сме показвали как се изготвят такива оценки в България, за да сме сигурни, че те ще докажат, че всичко ще бъде наред. В България няма нито една екологична оценка, която да е доказала, че проектът е неприемлив или несъвместим.

Нещо повече - БДДР е изпратила до РИОСВ Перник още едно становище по случая, с изх. № 6758/23.03.2017г. В точка 5 от това становище БДДР този път декларира, че ИП е допустимо, *при условие че с конкретни изследвания се докаже, че реализацията на ИП няма да доведе до влошаване на състоянието на повърхностните и подземните води...*

С други думи, след три категорични становища за недопустимост и едно за недопустимост, освен ако не се докаже..., сега БДДР декларира допустимост, ако се докаже... И ако ги питат още веднъж, сигурно ще грабнат кирките и ще започнат сами да копаят рудата, за да се отърват!

И въпреки всичко, в разглежданото тук задание за ОВОС няма нито дума за това последно становище на БДДР. На **стр.49** от заданието се препоръчва да се отчете някакво становище на БДДР № 6758/19.01.2016г., което на нас не ни е известно, но то не е последно, ако въобще съществува. Важно за отбелязване е, че в последното становище на БДДР, на стр.14 от него, е казано следното:

Във връзка с ИП "....", в БДДР са постъпили официално и допълнителни документи, които касаят реализацията му, и които БДДР счита, че следва да се имат предвид при извършване на ОВОС, а именно:

... и са цитирани Жалба до ЕК на сдружение Балканка и Становище на НПМ-БАН. И двата документа определят ИП като несъвместимо с целите на опазване на околната среда и живота и здравето на хората, а в жалбата до ЕК на сдружение Балканка са показани и множество нарушения на законодателството на ЕС. Нещо повече - към жалбата на Сдружение Балканка са приложени множество документи, доказващи наличието на зловещи количества уран в района на мина Злата!

По тези въпроси няма нито дума в новото задание за ОВОС на ИП, тоест заданието не спазва изискване на БДДР!

И още едно нарушение - към дата 08.06.2017г., в регистъра на процедурите по ОВОС на МОСВ все още, в графата статус на челната страница на инвестиционното предложение, е отбелязано, че процедурата е прекратена

с решение ПЕ-1-П/2013г.! В този смисъл намираме, че компетентният орган въвежда в заблуда обществеността, защото никой няма да преглежда подробната информация на следващата страница, след като прочете, че процедурата е прекратена! Точно така дълго време правехме ние, защото знаехме, че процедурата е прекратена през 2013г. и научихме от медиите, че нещо се движи отново чак в края на 2016г.

И все пак, още по-важно. В рамките на процедурата по ЕО и ОСВ на ПУРБ 2016-2021 на ДР, са препоръчани и приети мерки, едната от които гласи:
При разрешаването на всички бъдещи инвестиционни дейности на територията на ДРБУ да се предвиди уловие за прекратяване на дейността в случай/случаи на установено влошаване на качествените и количествени показатели на повърхностните и подземните води, причинено в резултат от дейността, доказано с данни от мониторинга, освен в случаите, когато са налице условия за обосноваване на изключения по реда на чл.156в. - 156е от закона за водите.

И национално отговорният инвеститор, който ни гарантира, че няма да причини увреждане, обжалва тази мярка в съда! Обжалва я, защото е сигурен, че ще причини увреждане, както е сигурен в това целият свят. Просто трябва да видим какво е причинил същият инвеститор на реките в района на Панагюрище - Медетска, Асарелска, Тополница и пр. и на питейната вода за Поибрене, за да се изпари всяко съмнение.

Само че тук има една съществена разлика - Поибрене се намира на около 14 километра от хвостохранилището на Асарел Медет, докато населените места около мина Злата са на ръба на концесионната площ, а част от едното - Глоговица е даже вътре в площта. И взривовите ще са само на 500 метра от селото, а хвостохранилището ще е на 500 метра от друго село - Велиново. Инвестиционният план гарантира прогонването на жителите на тези четири села, с възможност за последващо увеличаване на концесионната площ. **Е, ще им бъде изкупена собствеността без пари разбира се, защото тя няма да може да се обитава и няма да става за нищо накрая. Гордият "национално отговорен" инвеститор!**

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Някой от Вас, уважаеми компетентни органи и инвеститори, ще се радва ли, ако на 500 метра от къщата Му ще се взривявят скали, без значение дали са С БОГАТО УРАНОВО ОРУДЯВАНЕ или не са, или ще има хвостохранилище? И ще се наслаждавате на шума и прахта от взривовите, от хвостохранилището, флотационната фабрика и т.н., заедно с децата Ви? И от сеизмичните вълни на взривовите ще Ви се тресат къщите 365 дена в годината, на две смени по осем часа на ден! Или ще пиете водата от водоноски, защото питейните водоизточници ще са отровени - стига да го разберете навреме от "компетентните" органи, иначе изобщо няма да Ви трябва обикновена вода!

На базата на всички изложени тук пропуски, неточности и грешки в заданието и на нарушенията на законодателството по процедурата по ОВОС, намираме, че заданието по ОВОС цели да заблуди "компетентните" органи и местното население. И ако компетентните органи от доста време проявяват склонност да приемат заблудите, то местното население не може да бъде заблудено, защото:

Като цяло процедурите по ОВОС/ОС у нас вече са компрометирани до такава степен, че ако местното население чуе, че някой ще им прави ОВОС, за хората то просто значи, че предстои поредното ликвидиране на природата в техния край. Никой вече не вярва на тия оценки и резултатите от Референдума

в Трън го показват - над 90% не повярваха, че с ОВОС ще успее някой да ги излъже! Основната заслуга за този факт е на МОСВ, основният грях - също!

Ето защо, на основание чл.2а от Наредбата за ОВОС, във връзка с четири последователни становища на БДДР за недопустимост на ИП, настояваме **процедурата да се прекрати незабавно!** В противен случай инвеститорът само ще харчи още пари, а златно-уранови мини в Трънския край няма да има, така или иначе!

Случаи като Меричлери, Хасково, Велинград, Поибрене, седем Трънски села... не са ли достатъчни?!

Извън нашите оценки и оценката на НПМ-БАН, ето още една оценка на специалист, която си струва да изгледате и изслушате:

<http://www.eurochicago.com/2017/06/shte-ima-referendum/>

А защо и как да се прекрати процедурата? Тя трябва да се прекрати, защото през цялото време БДДР указва, че ИП е несъвместимо с целите на ПУРБ. Нещо повече - БДДР дори не знае и досега, че в района има уран. Затова сега, когато БДДР официално знае, намираме, че директорът на БДДР трябва да извърши по-подробна проверка, като за целта изиска по официалния ред данните от Националния Геоложки Фонд, които ние сме му предоставили неофициално. И като се запознае с тях официално, да отчете всички наши възражения, свързани със състоянието на подземното водно тяло, и данните, свързани с питейните водоизточници от ВиК Перник, след което да осъзнае, че питейните води ще бъдат отровени докрай, и тогава да издаде окончателно отрицателно становище относно допустимостта на ИП спрямо целите на повърхностните и подземни водни тела в района, и на питейните водоизточници!

Ще завършим с това, с което започнахме. Вече е доказано и от инвеститора наличие на уран в района на бъдещата в минало време мина. Затова припомняме, че още през 2016г. дружество ВиК Перник е установило радиоактивност в питейната вода на няколко Трънски села. Припомняме също така изявлението на представител на държавната власт в лицето на директора на РЗИ Перник - д-р Антоанета Григорова:

<http://dnesiutre.bg/?p=28477>

В това изявление от 27 април 2017г. д-р Григорова заявява следното:

„Мога категорично да заявя, че питейната вода в Община Трън отговаря на всички изисквания и няма никакви завишени стойности.“

И впоследствие настоява, че - ***прокуратурата трябва да се самосезира, за безотговорното разпространение на твърдението за наличието на уран в Трънско.***

Като една от организациите, която разпространяваше твърдението за наличието на уран в Трънско най-безотговорно не само у нас, а и в Европейската Комисия, очаквахме с нетърпение някой да вземе да ни провери твърденията. Сега, когато истината излиза наяве, ние настояваме прокуратурата не да се самосезира, а да изпълни законовите си задължения относно следното:

1. Да извърши проверка за неверните твърдения на директора на РЗИ Перник, внушаващи, че питейната вода в Община Трън отговаря на всички изисквания, с които директорът заблуждава обществото за нещо изключително опасно за здравето на хората.
2. Да извърши проверка защо данните на ВиК Перник от 2016г. за радиоактивността в питейната вода на 7 /седем/ Трънски села са крити от

обществото и се съобщават чак една година по-късно, вследствие на което цяла година местното население пие радиоактивна вода.

3. Да се разследват и установят причините за появата на радиоактивност в питейната вода на няколко Трънски села, установена от изследванията на ВиК Перник през 2016г. Имало ли е такова замърсяване преди започване на проучвателните сондажни работи за мината и защо има замърсяване сега?
4. Да потърси отговорност от представителите на инвеститора, неговите консултанти, експертите на Минно Геоложката Камара, научните среди и пр., заради разпространението на неверни твърдения, че уран в зоната на мината няма. Тия хора почти цяла година лъгаха безобразно и само по този начин стана възможно процедурата по ОВОС да продължи мъчително да се влачи, защото бяха въведени в заблуда и компетентните държавни органи, за да не я прекратят. При проявен интерес, можем да предоставим линкове към безброй неверни изявления на безброй експерти и консултанти.

Настояваме също така Министърът на здравеопазването незабавно да уволни директора на РЗИ Перник, във връзка с цитираните по-горе неверни твърдения.

Настояваме също така Министърът на околната среда и водите незабавно да уволни директора на РИОСВ Перник, заради факта, че е приел от инвеститора задание за ОВОС №26-00-1107/ 31.10.2016г., без да са осъществени необходимите според ЗООС и НУРИОВОС консултации със заинтересованата общественост по заданието, които самият директор на РИОСВ Перник е разпоредил.

Накрая държим кристално да изясним на всички замесени компетентни и некомпетентни държавни органи на изпълнителната власт, включително на най-компетентния, следното:

Уважаеми дами и господа,

В 21-ви век, държава член на ЕС да осъди четири Трънски села на унищожение заради интересите на една фирма представлява нечовешка несправедливост. Не с четири села, с един единствен човек не може да се постъпва така! Това показва, че хората, които са взели това решение и продължават да го пробутват, са загубили всяка връзка не само с реалността, но и с човечността.

Тогава е вероятно всички Вие да продължите да не разбирате най-важното нещо в цялата работа - понеже напоследък има още много такива случаи на бъдещи убийствени мини - Костинброд, Ъглен, Голяма Раковица и т.н. и т.н., бъдете сигурни, че търпението на народа няма да трае вечно и че ако не се спрете сега, някой ден ще Ви бъде търсена сметка, включително и за всички предишни щети!

Всъщност, поради натрупването на недоволство до критични нива, борбата за спасяване на Трънския край се превръща в борба за спасяване на всички подобни случаи в бъдеще. Цяла България сега гледа в Трън, защото навсякъде хората знаят, че мине ли номерът в Трън, идва техният ред неизбежно.

Ако продължите да пробутвате въпросното ИП и успеете да го добутате до обществено обсъждане на ДОВОС/ДОСВ, как си въобразявате, че ще премине обсъждането с хората от селата по контура на мината - вълкът ще обсъжда с агнетата въздействието си, ако го пуснат в кошарата ли? И само агнета ли ще има там и само мината ли ще се обсъжда? Там няма да има само Трънчани и въобще няма да се обсъждат докладите за въпросното ИП, ще се обсъжда какви ги вършите Вие с природата и с обикновените хора, само заради интересите на "богоподобните" като "национално отговорния" инвеститор и като Вас, заради него и заради Вас, от него заедно с Вас, безмилостно, безогледно, навсякъде!

Разберете го това нещо най-после и се откажете дорде е време!

Предварително Ви благодарим за разбирането и съдействието.

София, България
12.06.2017

Съставил:

/инж.Димитър Куманов/
Член на УС

